

2 Αυγούστου 2016

Οι Έλληνες ποιητές για την Παναγία (Κατερίνα Χουζούρη)

/ [Πεμπτούσία](#)

Image not found or type unknown

Το ιερό πρόσωπο της Παναγίας έχει εμπνεύσει πολλούς εκπροσώπους της τέχνης,

της ζωγραφικής, της πεζογραφίας, της ποίησης, τη μουσικής. Από τους βυζαντινούς υμνωδούς που επιστρατεύουν τα λυρικότερα επίθετα για να εγκωμιάσουν τη Θεοτόκο, ως τους νεοέλληνες ποιητές που αναφέρονται στα σύγχρονα προβλήματα του ανθρώπου και ζητούν τη μεσιτεία της Μητέρας του Θεού. Ο **Ματθαίος Μουντές** προσεγγίζει το γεγονός των Εισοδίων της Θεοτόκου με στίχους μουσικούς, χλωμούς, νησιώτικους. Ο **Άγγελος Σικελιανός** απευθύνεται στην Προστάτρια του στρατού και την παρακαλεί να προστατεύει τον ελληνικό στρατό για να νικά και για ν' ανοίξει όλους τους ναούς που λατρεύεται ο Θεός. Για την Παναγία το Ρόδο το Αμάραντο μιλά ο **Οδυσσέας Ελύτης**, ενώ ο **Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης** για την Παναγία τη Κουνίστρα της Σκιάθου. Ο **Κώστας Βάρναλης** στο ποίημά του αναφέρεται στις ώρες του θείου Πάθους και στον πόνο της Παναγίας.

Κατερίνα Χουζούρη

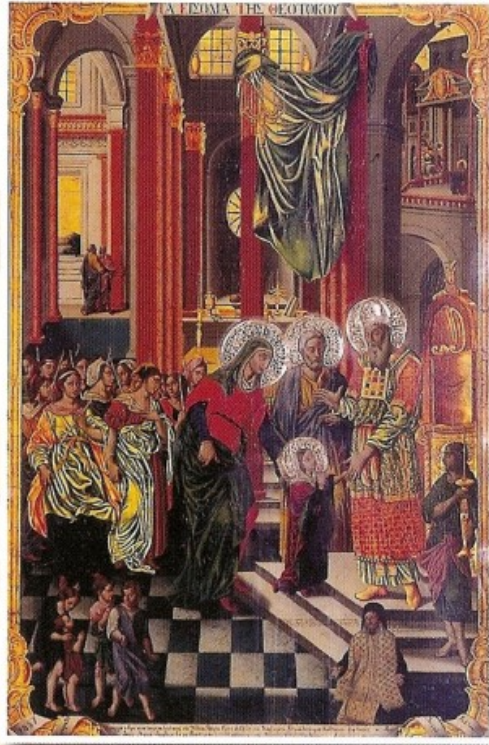
Το Άξιον Εστί. ι' (Της αγάπης αίματα με πορφύρωσαν)

Της αγάπης αίματα
με πορφύρωσαν
και χαρές ανείδωτες
με σκιάσανε
οξειδώθηκα μες στη νοτιά
των ανθρώπων
μακρινή μητέρα
ρόδο μου αμάραντο

Στ' ανοιχτά του πέλαγου
με καρτέρεσαν
με μπομπάρδες τρικάταρτες
και μου ρίξανε
αμαρτία μου να 'χα κι εγώ
μια αγάπη
μακρινή μητέρα
ρόδο μου αμάραντο

Τον Ιούλιο κάποτε
μισανοίξανε
τα μεγάλα μάτια της
μες στα σπλάχνα μου
την παρθένα ζωή μια στιγμή
να φωτίσουν

μακρινή μητέρα
ρόδο μου αμάραντο
μακρινή μητέρα
ρόδο μου αμάραντο

Τά Εισόδια τῆς Θεοτόκου
Εικόνα Τέμπλου, Α. Βεβελάκη (1857)

Οδυσσίας Ελύτης Οι πόνοι της Παναγιάς

Πού να σε κρύψω, γιόκα μου, να μη σε φτάνουν οι κακοί;

Σε ποιο νησί του Ωκεανού, σε ποια κορφήν ερημική;

Δε θα σε μάθω να μιλάς και τ' άδικο φωνάξεις

Ξέρω πως θάχεις την καρδιά τόσο καλή, τόσο γλυκή,

που με τα βρόχια της οργής ταχιά θενά σπαράξεις.

Συ θα 'χεις μάτια γαλανά, θα 'χεις κορμάκι τρυφερό,

θα σε φυλάω από ματιά κακή και από κακό καιρό,
από το πρώτο ξάφνιασμα της ξυπνημένης νιότης.
Δεν είσαι συ για μάχητες, δεν είσαι συ για το σταυρό.
Εσύ νοικοκερόπουλο, όχι σκλάβος, όχι σκλάβος ή προδότης
Τη νύχτα θα σηκώνομαι κι αγάλια θα νυχοπατώ,
να σκύβω την ανάσα σου ν' ακώ, πουλάκι μου ζεστό
να σου τοιμάζω στη φωτιά γάλα και χαμομήλι,
κ' υστέρα απ' το παράθυρο με καρδιοχτύπι να κοιτώ
που θα πηγαίνεις στο σκολιό με πλάκα και κοντύλι...
Κι αν κάποτε τα φρένα σου το Δίκιο, φως της αστραπής,
κι η Αλήθεια σου χτυπήσουνε, παιδάκι μου, να μη την πεις.
Θεριά οι άνθρωποι, δεν μπορούν το φως να το σηκώσουν.
Δεν είναι αλήθεια πιο χρυσή σαν την αλήθεια της σιωπής.
Χίλιες φορές να γεννηθείς, τόσες θα σε σταυρώσουν.
Ωχου, μου μπήγεις στην καρδιά, χίλια μαχαίρια και σπαθιά.
στη γλώσσα μου ξεραίνεται το σάλιο, σαν πικρή αψιθιά!
- Ω! πώς βελαζεις ήσυχα, κοπάδι εσύ βουνίσιο...-
Βοηθάτε, ουράνιες δύναμες, κι ανοίχτε μου την πιο βαθιά
την άβυσσο, μακριά απ' τους λύκους να κρυφογεννήσω!

Κώστας Βάρναλης

Στην Παναγία την Κουνίστρα

Είς ὅλην τὴν Χριστιανοσύνη
μία εἶναι μόνη Παναγία, ἀγνή:

Κόρη παιδίσκη, Ἄγία τῶν Ἁγίων,
χωρὶς Χριστὸν παιδὶ στὰ χέρια
καὶ τρεφομένη μὲ ἀγγέλων ἄρτον.

Κι ἐσύ, ἴσως μόνη σύ, ἡ Παναγία ἡ Κουνίστρα,
ἡ Κουνίστρα σύ·

ἐφανερώθη στῆς Σκιάθου τὸ νησί,
εἰς δένδρον πεύκου ἐπάνω καθισμένη
κι ἐκινεῖτο ἀπὸ αἰώραν τερπνὴν,
ὅπως αἱ κορασίδες συνηθίζουν,
κι ἐμπρός της ἔκαιεν ἀκοίμητος κανδήλα.

Κι ἐφανερώθη, κι ὅλος ὁ λαὸς
μετὰ θυμιαμάτων καὶ λαμπάδων
ἐν θείᾳ λιτανείᾳ τὴν προέπεμψε,
κι ἐκτίσθη τότε ὠραῖος ναῖσκος λευκὸς
μὲ μάρμαρα, κι ἐστολίσθη μὲ πιατάκια,
ὠραῖα ἑλληνικὰ πιατάκια, τοῦ ἔθνους τοῦ ἐκλεκτοῦ
κι ὅλος ὁ ἥλιος ἔλαμπε τὸν ναόν της
κι ὅλα τὰ ἀστέρια τὴν ἐφεγγοβόλουν
καὶ ἡ σελήνη τὴν ἔλαμπε γλυκά.
Κι εἶδεν ἡ Κόρη τοῦ λαοῦ τὴν πίστιν,
εἶδε καὶ τὴν πτωχείαν κι ἐσπλαχνίσθη,
ὅπως τὸ πάλαι ὁ Υἱὸς της τοὺς εἶχε σπλαχνισθῆ,
ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα.

Κι ἤρχισε νὰ γιαιτρεύει τοὺς ἀρρώστους,
ἰάτρευσε καὶ τοὺς δαιμονισμένους,
ποὺ ἐταράττοντο φοβερά, ἅμα ἐπλησίαζον αὐτήν.
Εἰς δυὸ χονδροὺς κρίκους, εἰς τὸν τοῖχον ἐμπηγμένους,
τοὺς ἔδεναν μὲ ἀλυσσίδες διπλές.
Καὶ ἔφευγαν τὰ δαιμόνια μὲ τρόμον
στὴν χάριν τῆς πανάγνου Κόρης
μὲ τὴν νηστείαν καὶ τὴν προσευχήν.
Κι ἓνα δαιμόνιον πείσμον, ὀργίλον,
καθὼς ἐφυγαδεύθη μὲ κρότον πολύν,
ἔσπασε δυὸ κυπαρισσιῶν τὰς κορυφάς,
ἔξω τοῦ ναοῦ, ἐπειδὴ δὲν εἶχε παραχώρησιν
νὰ κάμει ἄλλο μεγαλείτερον κακόν.
Ἡ χάρις σου, τοῦ ἱεροῦ σου ἡ εἰρήνη,
ὦ Παναγία, Κουνίστρα μου καλή,
αὐτὴ νὰ διανέμει τὴν γαλήνη
εἰς τὴν ψυχὴ μου τὴν ἁμαρτωλὴ

Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης

Εισόδια

Υπάρχει ένα θέμα ωραίο :
να γράψης στίχους μουσικούς, χλωμούς, νησιώτικους,
που να διαβάζωνται με τη βοήθεια της φλόγας
ενός μικρού κεριού που τρέμει,
κι από ψυχές που τρέμουν και ποθούν...
Υπάρχει ένα θέμα εσπερινό, ωραίο πολύ:
για λιτανείες κοριτσιών λευκοντυμένων,

αγνών παιδιών – στα χέρια να κρατούν
λαμπάδες χαί χρυσάνθεμα...[ ]
Ωραίο θέμα, συγκινητικό,
που έτσι καθώς πασχίζεις να το γράψης,
έρχεται μες στην ερημιά που ζης και σε χαϊδεύει
γλυκειά και γαληνή σαν καλησπέρα της μανούλας σου
εκείνη η ευωδιά των χρυσανθέμων
π' ανθούνε στα κηπάρια του Νοεμβρίου –
η ευωδιά η παράξενη, που εκπλήσσει τους αγγέλους
καθώς τους αναγγέλλει μυστικά
την είσοδο της ταπεινής Παρθένου...

Ματθαίος Μουντές

«Παρηγορήτισσαν»

Παρθένα μάννα, του στρατού σου ασπίδα,
των πρώϊμων μυγδαλιών θα ρεψ' η ελπίδα,
στους βωμούς της Ηπείρου, οπού φλογίζουν;
Παρθένα μάννα, εσώθη το φεγγάρι,
που φώταε τη μεγάλη σου χάρη
κι' οι αρματωμένοι τους ναούς φροντίζουν.
Σε ρημοκκλήσια, οπού μια φλόγα τρέμει
του χλωμού καντηλιού σου και οι ανέμοι
κι' η βροχή παραδέρνουν ναν τη σβύσουν
κι' οι λαβωμένοι, βογγούν για τα χάρδια,

τα δροσοπάροχά σου, στα σκοτάδια,
μεταλαβή τους πριν να ξεψυχήσουν.
Κυρά, που δρόσο ερίχναν τα μαλλιά σου,
να κοιμηθή η σκλαβιά στην αγκαλιά σου,
οπού μπροστά σου όση είναι δάφνη στέκει
κι' όσο λιβάνι για τα γόνατά σου
κι' απ' την παρηγορήτραν ομορφιά σου
παίρνει όση χάρη έχει το τουφέκι.
Που τα βαθειά Γιαννιώτικα περβόλια
μοσκοβολάν για τη δική σου ανάσα,
που τάμα σου χρυσώνανε τα βόλια,
κι' η έρμη πολιτεία σου ετάχτη πάσα
σα νύφη και σα χήρα, οπού τη δόλια,
μοίρα της σκέπει σε καλόγριας ράσα,
άπλωσ' τα χέρια στο χαμό κι' ας γύρει
η χάρη σου, καθώς σε πανηγύρι,
Παντάνασσα, κι' ας βρη το μονοπάτι,
πέρα απ' το δρόμο, με κορμιά στρωμένο,
που περιμένει το συγυρισμένο,
για να σε πάει, στα Γιάννινα, άσπρον άτι!
Παρθένα μάμμα, το πικρό ποτήρι
ως την στερνή τόπιαμε στάλα• δράμε
εκεί, που τα ίδια σπλάχνα σου ξεσκίζουν.

Άνοιξ' το δρόμο, ακοίμητη, να πάμε

όπου τουφέκι και λιβανιστήρι.

Οι αρματωμένοι τους ναούς φροντίζουν!

Στο ναό σου, όλος να μη ο στρατός σου, κάμε!

Άγγελος Σικελιανός